

Sygn. akt VI U 109/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2013 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołań: **(...) Spółki z o.o. w B.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. :**

- z dnia 15 listopada 2011 r. znak (...)

- z dnia 15 listopada 2011 r. znak (...)

- z dnia 9 listopada 2011 r. znak (...)

- z dnia 9 listopada 2011 r. znak (...)

- z dnia 9 listopada 2011 r. znak (...)

w sprawach: **(...) Spółki z o.o. w B.**

przeciwko: **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych**

Oddziałowi w B.

przy udziale zainteresowanych :

P. Z., M. Z. (1), M. Z. (2), K. S. (1) i J. K. (poprzednie nazwisko S.)

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia

I zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. nr (...) z dnia 15 listopada 2011 r. w ten sposób, że stwierdza iż **P. Z.** nie podlega jako pracownik (...) Spółki z o.o. z siedzibą w B. obowiązkowo ubezpieczeniom : emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 1 października 2007 r. do dnia 29 lutego 2009 r.;

II zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. nr (...) z dnia 15 listopada 2011 r. w ten sposób, że stwierdza iż **M. Z. (1)** nie podlega jako pracownik (...) Spółki z o.o. z siedzibą w B. obowiązkowo ubezpieczeniom : emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 21 lutego 2008 r. do dnia 30 kwietnia 2008 r.;

III zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. nr (...) z dnia 9 listopada 2011 r. w ten sposób, że stwierdza iż **M. Z. (2)** nie podlega jako pracownik (...) Spółki z o.o. z siedzibą w B. obowiązkowo ubezpieczeniom : emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 28 lutego 2008 r. do dnia 30 czerwca 2008 r.;

IV zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. nr (...) z dnia 9 listopada 2011 r. w ten sposób, że stwierdza iż **K. S. (1)** nie podlega jako pracownik (...) Spółki z o.o. z siedzibą w B. obowiązkowo ubezpieczeniom : emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 1 października 2007 r. do dnia 30 czerwca 2008 r.;

V zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. nr (...) z dnia 9 listopada 2011 r. w ten sposób, że stwierdza iż **J. K. (poprzednie nazwisko S.)** nie podlega jako pracownik (...) Spółki z o.o. z siedzibą w B. obowiązkowo ubezpieczeniom : emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu w okresach :

- od dnia 1 października 2007 r. do dnia 31 marca 2008 r.;

- od dnia 15 kwietnia 2008 r. do dnia 30 czerwca 2008 r.

Na oryginalne właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 listopada 2011 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. orzekł, iż P. Z. jako pracownik u płatnika składek (...) spółka z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu, chorobowemu w okresie od dnia 1 października 2007 roku do dnia 29 lutego 2008 roku.

Decyzją z dnia 15 listopada 2011 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. orzekł, iż M. Z. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) spółka z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu, chorobowemu w okresie od dnia 21 lutego 2008 roku do dnia 30 kwietnia 2008 roku.

Decyzją z dnia 9 listopada 2011 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. orzekł, iż M. Z. (2) jako pracownik u płatnika składek (...) spółka z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu, chorobowemu w okresie od dnia 28 lutego 2008 roku do dnia 30 czerwca 2008 roku.

Decyzją z dnia 9 listopada 2011 roku nr (...) - 450/653- (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. orzekł, iż K. S. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) spółka z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu, chorobowemu w okresie od dnia 1 października 2007 roku do dnia 30 czerwca 2008 roku.

Decyzją z dnia 9 listopada 2011 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. orzekł, iż J. K. jako pracownik u płatnika składek (...) spółka z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu, chorobowemu w okresie od dnia 1 stycznia 2007 roku do dnia 31 marca 2008 roku oraz od dnia 15 kwietnia 2008 roku do dnia 30 czerwca 2008 roku.

W uzasadnieniu wydanych decyzji organ rentowy powołał się na przepisy art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1a w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 12, art. 13 pkt 1 oraz art. 91 ust 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku nr 161, poz. 1278) i wskazał, iż podczas kontroli przeprowadzonych w Spółce z o. o. (...) skontrolowano między innymi umowy o dzieło zawarte w 2007 r. i w 2008 roku.

W ocenie organu rentowego z zeznań przesłuchanych świadków oraz ustaleń dokonanych przez inspektorów kontroli ustalono, że praca na podstawie umów o dzieło była wykonywana w wyznaczonym przez Spółkę z o.o. (...) miejscu – na terenie działalności Spółki, w wyznaczonym przez Spółkę lub uzgodnionym z nadzorującym czasie pracy, w systemie trzyzmianowym, a obecność pracujących była rejestrowana na listach obecności znajdujących się przy wejściu do budynku firmy, pod nadzorem kierowników, brygadzystów, liderów.

Organ rentowy twierdził przy tym, iż z ustaleń inspektorów kontroli wynikało, iż zawarte z zainteresowanymi osobami umowy faktycznie nie spełniają warunków wynikających z art. 627 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym umowa o dzieło zobowiązuje przyjmującego zamówienie do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiającego do zapłaty wynagrodzenia. Przyjmujący zamówienie podejmuje się własnym wysiłkiem i staraniem, na własny rachunek i własną odpowiedzialność, wykonać dzieło, którym jest nowe dobro wytworzone lub przetworzone do takiej postaci, w jakiej poprzednio nie istniało, a istotą takiej umowy jest osiągnięcie określonego rezultatu – dzieła.

Dodatkowo organ rentowy podkreślił, iż zgodnie z art. 22 § 1 oraz § 1¹ Kodeksu pracy przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem, przy czym ten rodzaj zatrudnienia jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy. Z kolei stosownie do art. 22 § 1² k.p. nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu warunków wykonywania pracy określonych w § 1.

Zdaniem organu rentowego Spółka z o.o. (...) spisała z zainteresowanymi w niniejszej sprawie umowy o dzieło w celu uniknięcia opłacania składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu wykonywanej przez nich pracy na podstawie stosunku pracy, i dlatego osoby te objęte zostały obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi jako pracownicy tej Spółki w okresach podanych we wskazanych wyżej decyzjach, czyli w okresach faktycznego świadczenia pracy na rzecz Spółki, które nie zawsze pokrywały się z czasookresem wpisanym w umowach.

Odwołania od powyższych decyzji złożył płatnik składek (...) Spółka z o.o. wnosząc o zmianę wydanych decyzji i orzeczenie, iż osoby wymienione w wydanych decyzjach w okresach tam wskazanych nie podlegały obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, jak również o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W obszernej argumentacji, przywołanej dla uzasadnienia swego stanowiska procesowego, odwołująca się Spółka kwestionowała pracowniczy charakter zatrudnienia osób zainteresowanych.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, podtrzymując argumentację przedstawioną w zaskarżonych decyzjach.

Na podstawie przepisu art. 219 kpc sprawy z odwołań Spółki zostały połączone do wspólnego prowadzenia pod sygnaturą VIU 109/12.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

(...) Spółka z o.o. z siedzibą w B. zajmuje się przetwórstwem tworzyw sztucznych, obsługą, naprawą i wyrobem form, opracowaniem projektów. W Spółce pracuje około 200 etatowych pracowników. Głównym stanowiskiem pracowniczym jest operator wtryskarki, monter, magazynierzy, ślusarze i mechanicy oraz pracownicy administracyjni. W produkcji jest bezpośrednio zaangażowanych około 150 -180 pracowników. Pracownicy etatowi zajmują się obsługą gniazd produkcyjnych (linii technologicznej), przygotowują materiały do produkcji i podają te materiały do urządzeń, stawiają i zmieniają narzędzia do wtryskarek. Osoby wykonujące umowy o dzieło wykonują proste czynności związane z koniecznością naprawienia detalu. Są to przede wszystkim czynności: gratowanie detali, oklejanie, kompletowanie, szlifowanie detali, zakładanie rączek do wiader, obcinanie wlewek. Gratowaniem detali zajmować się mógł zarówno pracownik, jak i osoba zatrudniona na podstawie umowy o dzieło, podobnie szlifowaniem detali i naklejaniem etykiet. Pracownicy etatowi zatrudnieni w Spółce mają szerszy zakres czynności niż osoby z którymi zawierano umowy o dzieło. Praca osób zawierających umowy o dzieło uwarunkowana jest działaniem linii technologicznej. Jeżeli linia działa bez wad to obowiązkiem odbierającego detal jest tylko jego odłożenie i zapakowanie. Jeżeli następuje awaria to detal musi zostać ogratowany, oklejony, wyszlifowany. Drugim czynnikiem decydującym o konieczności zawierania umów o dzieło jest plan produkcyjny oraz zlecenia produkcyjne otrzymywane przez firmę. Zmiany planu produkcyjnego mogą następować nawet codzienne, bo to wymusza klient przysyłając konkretne zamówienie. Potrzebę zatrudnienia osób na

umowę o dzieło zgłasza się do kadr. Umowy nazwane umowami o dzieło na wykonanie różnych czynności zawierane były i realizowane w różnych wariantach. Zgodnie z przyjętą praktyką w zakresie ustalania wysokości wynagrodzenia, po okresie miesięcznym od zawarcia umowy o dzieło, powstawały protokoły wykonania przez daną osobę określonej liczby detali. W protokołach pracownik Spółki (...) wpisywał ilość detali wykonanych przez daną osobę i na tej podstawie wystawiano rachunek, który podpisywała osoba zawierająca umowę o dzieło. W oparciu o ten rachunek dokonywano wypłaty wynagrodzenia za dany okres. Wypłata zazwyczaj odbywała się raz w miesiącu. W niektórych umowach wpisywano ilość sztuk do wykonania. O rodzaju czynności, które miały wykonywać osoby zatrudnione na umowach o dzieło decydowali etatowi pracownicy spółki, których zadaniem była organizacja współpracy osób i firm na terenie Spółki (...). Miejsca pracy osób zatrudnionych w oparciu o umowy nazwane umowami o dzieło były uzależnione od tego, gdzie daną osobę można było umiejscowić ze względów logistycznych. Osoby zatrudniane na umowę nazwaną umową o dzieło odbywały jedynie szkolenia w zakresie BHP, instrukcje odnośnie sposobu wykonywania pracy były wydawane przez pracowników zlecających wykonanie pracy. Efekt końcowy wykonanej pracy przez osobę zatrudnioną w oparciu o umowę nazwaną umową o dzieło był kontrolowany pod względem jakościowym i ilościowym, kontrola była prowadzona wrywkowo przez koordynatora, przy pilnych zleceniach klienta, taka kontrola mogła być prowadzona nawet kilka razy w ciągu dnia, zdarzało się, że koordynator kontrolował, czy dana osoba nie opuściła stanowiska pracy i jakie czynności wykonuje. Godziny pracy osób zatrudnionych w oparciu o umowę o dzieło mogły się pokrywać z godzinami pracy pracowników Spółki, każda osoba wchodząca na teren spółki musi być zarejestrowana.

- dowód: zeznania świadków: M. I. -k. 105-107akt, K. M. (1) - k. 99-101 akt, Z. W. k. 95 akt, W. R. k. 95-98 akt, M. K. - k. 103-105 akt, R. P. k. 107-110 akt, zeznania wiceprezesa odwołującej spółki (...) -k.140-143 akt, B. D. k. 101-103 akt.

W okresie od dnia 28 lutego 2008 roku do dnia 31 marca 2008 rok, oraz od dnia 1 kwietnia 2008 roku do dnia 30 czerwca 2008 roku (...) spółka z o.o. zawarła z zainteresowanym M. Z. (2) umowy nazwane umowami o dzieło. W pierwszej z zawartych umów zainteresowany jako zleceniobiorca przyjął do wykonania czynności polegające na gratowaniu detali, za wykonane czynności zainteresowany miał otrzymać wynagrodzenie w wysokości 268 złotych brutto płatne po przedłożeniu rachunku przez zainteresowanego. W paragrafie 4 zawartej umowy wskazano, iż zleceniobiorca bez pisemnej zgody zleceniodawcy nie mógł powierzyć wykonania czynności innej osobie. W drugiej z zawartych umów czynności, które miał wykonać zainteresowany nie zostały określone, wynagrodzenie za wykonane czynności zainteresowany miał otrzymać w wysokości 203 złotych – po przedłożeniu przez niego rachunku. Tak jak w poprzedniej umowie wskazano, iż zleceniobiorca bez pisemnej zgody zleceniodawcy nie mógł powierzyć wykonania czynności innej osobie.

- dowód: umowy o dzieło wraz z rachunkami k. 102-105 akt ubezpieczeniowych dotyczących zainteresowanego

Zainteresowany M. Z. (2) czynności na rzecz spółki (...) wykonywał jedynie 2 razy w weekend. Pracował około 12-14 godzin przez dwa weekendy na nocnych zmianach. Było to dorywcze zatrudnienie zainteresowanego, nie miał on zamiaru wiązać się ze Spółką (...) na stałe. W sprawie wykonywania czynności w Spółce, zainteresowany kontaktował się telefonicznie.

- dowód: zeznania zainteresowanego M. Z. (2) k. 92 akt sądowych

W okresie od dnia 1 października 2007 roku do dnia 31 grudnia 2007 roku oraz od 1 stycznia 2008 roku do dnia 31 marca 2008 roku, od dnia 1 kwietnia do dnia 30 czerwca 2008 roku spółka z o.o. (...) zawarła z zainteresowanym K. S. (1) umowy nazwane umowami o dzieło. Na podstawie zawartych umów zainteresowany miał wykonywać czynności polegające na zakładaniu pałaków do wiader oraz gratowaniu detali. Wynagrodzenie w pierwszej z zawartych umów zostało określone na kwotę 3454 złote w drugiej z zawartych umów na kwotę 5.762 złotych, w trzeciej z zawartych umów na kwotę 4.632 złotych, wynagrodzenie miało być płatne po przedłożeniu przez zainteresowanego rachunków. Zarówno w drugiej jak i w trzeciej umowie zawarto zastrzeżenie, iż bez pisemnej zgody zleceniodawcy zainteresowany nie może powierzyć wykonania czynności innej osobie. Z tytułu pierwszej z zawartych umów zainteresowany otrzymał

wynagrodzenie w wysokości brutto 1983 zł, 491 zł oraz 980 zł, z tytułu drugiej z zawartych umów zainteresowany otrzymał wynagrodzenie odpowiednio w kwotach: brutto 2143 zł, 374 zł, oraz 1400 zł i 1845 zł, z tytułu trzeciej z zawartych umów zainteresowany otrzymał wynagrodzenie w wysokości brutto 1428 zł, 1669 zł i 1535 zł.

- dowód: odpisy umów wraz z rachunkami k. 102-110 akt ubezpieczeniowych dotyczących zainteresowanego.

Zainteresowany K. S. (1) pracował w systemie tryzmianowym, od 6 do 14, od 14 do 22 oraz od 22 do 6. Od poniedziałku do piątku, jak również w soboty i w niedziele. Zainteresowany wykonywał swoje czynności przez pełne osiem godzin, z przerwami 10 minutowymi co dwie godziny. Zainteresowany wyciągał z maszyny detale, były to składane skrzynie ogrodowe tzw. garden boxy. Jego obowiązkiem było ogratować każdy detal. Gratował pełne 8 godzin, z przerwami po 10 minut co 2 godziny. Zainteresowany gratował także krzesła ogrodowe i różnego rodzaju pojemniki. Pracował również przy pakowaniu gotowych detali do kartonów, były to garden boxy, obudowy telewizorów. Przykręcał też głośniki do telewizorów przy pomocy wkrętarek elektrycznych. Zainteresowany nie pracował przy jednej maszynie przez cały miesiąc, tylko codziennie na innej. Na koniec zmiany kierownik M. K. mówił zainteresowanemu że można przyjść na następny dzień na godzinę 6.00, albo że należy chodzić cały dzień. Kierownik lub brygadzysta informowali również o tym, na którą zmianę należy przychodzić. Zainteresowany pracował także jako nasypowy – dosypywał tworzywa do maszyn produkujących detale plastikowe. Wynagrodzenia otrzymywał po miesiącu przepracowanym. Tytułem wynagrodzenia za wykonane czynności zainteresowany otrzymywał kwoty wynikające z rachunków do zawartych umów, ewentualne różnice mogły dotyczyć przestoju, bądź wolnych dni zainteresowanego, zainteresowany dni wolne miał w marcu i w październiku 2007 roku, bowiem chorowała mu wtedy córka. Gdy zainteresowany potrzebował dnia wolnego mówił o tym kierownikowi albo brygadziście. Zainteresowany nie musiał usprawiedliwiać tej nieobecności np. zaświadczeniem lekarskim o opiece. Za okres tego wolnego nie otrzymywał wynagrodzenia. W czasie zatrudnienia w Spółce (...), zainteresowany nie zwracał uwagi jaką umowę podpisuje. W czasie zatrudnienia w Spółce (...) nie miał innego zatrudnienia. Był bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Wynagrodzenia otrzymywał na rachunek bankowy.

- dowód: zeznania zainteresowanego K. S. (1) k. 135-140 akt sądowych

W okresie od dnia 1 października 2007 roku do dnia 31 grudnia 2007 roku, od dnia 1 stycznia 2008 roku do dnia 31 marca 2008 roku odwołująca Spółka zawarła z zainteresowaną P. Z. umowy nazwane umowami o dzieło. W oparciu o pierwszą z zawartych umów zainteresowana miała wykonywać czynności polegające na zakładaniu kólek do didryka, wynagrodzenie brutto zainteresowanej zostało określone w umowie na kwotę 4074 złotych, zainteresowana została zobowiązana do osobistego wykonania dzieła. Na podstawie drugiej z zawartych umów zainteresowana miała również wykonywać czynności polegające na składaniu kólek do didryka. Wynagrodzenie brutto zostało określone w kwocie 1545 złotych, zainteresowana również została zobowiązana do osobistego wykonania dzieła. Z tytułu pierwszej z zawartych umów zainteresowanej zostało wypłacone wynagrodzenie w kwocie przewidzianej w umowie 4074 zł brutto, z tytułu drugiej z zawartych umów zainteresowanej zostało wypłacone wynagrodzenie w wysokości 1545 zł brutto.

- dowód: umowy o dzieło wraz z rachunkami k. 103-109 akt ubezpieczeniowych dotyczących zainteresowanej

W okresie od dnia 21 lutego 2008 roku do dnia 30 kwietnia 2008 roku odwołująca Spółka zawarła z zainteresowanym M. Z. (1) umowy nazwane umowami o dzieło. W oparciu o pierwszą z zawartych umów zainteresowany miał wykonywać na rzecz Spółki czynności polegające na gratowaniu detali, umowa miała trwać do dnia 31 marca 2008 roku. Wynagrodzenie z tytułu wykonanych przez zainteresowanego czynności zostało w umowie określone na kwotę 1422 zł i zostało mu wypłacone. W umowie zawarte zostało zastrzeżenie, że zleceniobiorca nie może powierzyć bez pisemnej zgody Spółki jako zleceniodawcy wykonania czynności innym osobom.

W oparciu o drugą umowę nazwaną również umową o dzieło zainteresowany jako zleceniodawca miał wykonać czynności polegające na naklejaniu etykiet na detale, umowa miała trwać do dnia 30 czerwca 2008 roku, w umowie również zawarto zastrzeżenie, że zleceniobiorca nie może powierzyć bez pisemnej zgody Spółki jako zleceniodawcy

wykonania czynności innym osobom. Łączne wynagrodzenie zainteresowanego z tytułu czynności wykonywanych przez niego na podstawie tej umowy wyniosło 1349 zł brutto.

-dowód: umowy o dzieło, rachunek do zawartych umów k. 103-107 akt ubezpieczeniowych dotyczących zainteresowanego.

W okresie od dnia 1 października 2007 roku do dnia 31 marca 2008 roku oraz od dnia 15 kwietnia 2008 roku do dnia 30 czerwca 2008 roku odwołująca Spółka zawarła z zainteresowaną J. K. (poprzednie nazwisko S.) umowy nazwane umowami o dzieło. Na podstawie pierwszej z zawartych umów, zainteresowana miała wykonać czynności polegające na gratowaniu detali w ilości 5000 sztuk wynagrodzenie brutto zostało określone na kwotę 3703 złotych brutto, zainteresowana zobowiązała się do osobistego wykonania dzieła. Z tytułu zawartej umowy zainteresowana otrzymała wynagrodzenie w tej wysokości. W oparciu o drugą z zawartych umów zainteresowana również miała wykonywać czynności polegające na gratowaniu detali, wynagrodzenie ubezpieczonej zostało określone na kwotę brutto 3704 złotych, w umowie zostało zawarte zastrzeżenie, iż bez pisemnej zgody zleceniobiorcy, zainteresowana nie może powierzyć wykonania czynności innym osobom. Z tytułu zawartej umowy zainteresowanej zostało wypłacone powyższe wynagrodzenie. W oparciu o trzecią z zawartych umów zainteresowana miała wykonywać czynności polegające na gratowaniu detali w ilości 2000 sztuk, w umowie również zostało zawarte zastrzeżenie, iż zainteresowana bez pisemnej zgody Spółki nie może powierzyć wykonania czynności innej osobie. Z tytułu zawartej umowy zainteresowana otrzymała wynagrodzenie brutto w wysokości 1626 zł oraz 968 zł.

- dowód: umowy o dzieło, rachunki do zawartych umów k. 103-112 akt ubezpieczeniowych dotyczących zainteresowanej, k. 49-51 akt sądowych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd uznał zeznania złożone przez świadków: M. K., W. R., Z. W., R. P., B. D., K. M. (2) i M. I., jak również wiceprezesa zarządu powodowej Spółki P. I. zasadniczo za wiarygodne. Świadkowie oraz przesłuchany w charakterze strony wiceprezes zarządu Spółki P. I. są wieloletnimi pracownikami Spółki, mieli częsty kontakt z osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy o dzieło. Ich zeznania były jasne, logiczne i korespondowały ze sobą. Stwierdzić jednak należy, iż zeznania złożone przez w/w świadków miały zasadniczo charakter abstrakcyjny w tym znaczeniu, iż nie odnosiły się do warunków zatrudnienia konkretnej osoby (w tym zainteresowanych), lecz do całej załogi - grupy kilkuset osób zatrudnionych przez Spółkę (...) na podstawie umów o dzieła i umów o pracę.

Jako wiarygodne, logiczne i spontaniczne, Sąd uznał zeznania złożone przez zainteresowanych K. S. (2) oraz M. Z. (2) dotyczące rodzaju i przebiegu i charakteru wykonywanych przez te osoby czynności w oparciu o zawarte przez nich umowy nazwane umowami o dzieło. Zeznania złożone przez zainteresowanych w powiązaniu z zeznaniami złożonymi przez świadków - pracowników odwołującej się Spółki odnośnie przesłanek decydujących o zatrudnieniu przez Spółkę osób w oparciu o umowy o dzieło były główną podstawą ustaleń poczynionych przez Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie odnośnie wystąpienia podstaw (- bądź też ich braku) do objęcia w/w osób obowiązkiem ubezpieczenia społecznego z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę. Nadto zeznania złożone przez zainteresowanych znajdowały w przeważającej mierze potwierdzenie w zgromadzonych w aktach sprawy dokumentach, w tym kopiach zawartych umów oraz rachunkach do tych umów i protokołach odbioru dzieł.

Sąd uznał zebrane w sprawie dowody z dokumentów za wiarygodne, gdyż żadna ze stron ani żaden z zainteresowanych nie kwestionowali ich autentyczności.

Kwestia sporna w przedmiotowej sprawie sprowadzała się do oceny, czy w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami wystąpiły podstawy do objęcia w/w zainteresowanych obowiązkiem ubezpieczenia społecznego z tytułu wykonywania zatrudnienia w oparciu o umowy o pracę.

Na samym wstępie zaznaczyć należy, iż w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesione zostało odwołanie, zatem w przedmiotowej

sprawie obowiązkiem Sądu było zweryfikowanie, czy w spornych okresach objętych wydanymi decyzjami, umowy łączące w/w zainteresowanych z powodową Spółką miały charakter umów o pracę rodzących konieczność objęcia w/w zainteresowanych obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Nie było rzeczą Sądu ustalenie, czy w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami charakter zawartych umów pozwalał na ich zakwalifikowanie jako innych umów rodzących obowiązek ubezpieczenia społecznego (przykładowo umowy zlecenia).

Na podstawie przepisu art. 6 ust. 1 pkt. 1, 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 w/w ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, nr 161, poz. 1278): obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Obowiązek ubezpieczenia pracownika istnieje od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku (art. 13 pkt. 1 w/w ustawy).

Według przepisu art. 627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie obowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Zgodnie z treścią przepisu art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i w czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. Zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy (§1¹w/w przepisu).

Stosunek pracy jest dobrowolnym stosunkiem prawnym o charakterze zobowiązaniowym, zachodzącym między dwoma podmiotami, z których jeden, zwany pracownikiem, obowiązany jest świadczyć osobiście i w sposób ciągły, powtarzający się, na rzecz i pod kierownictwem drugiego podmiotu, zwanego pracodawcą, pracę określonego rodzaju oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca zatrudniać pracownika za wynagrodzeniem.

Podkreślić należy, iż wykonywanie takich samych czynności może występować w ramach umowy o pracę i umowy cywilnoprawnej. Cechą umowy o pracę nie jest pozostawanie w dyspozycji pracodawcy, bo to może występować też w umowach cywilnoprawnych, lecz wykonywanie pracy pod kierownictwem pracodawcy (pracy podporządkowanej). Ta cecha ma charakter konstrukcyjny dla istnienia stosunku pracy (tak też SN w wyroku z dnia 25 listopada 2005 roku, sygn. akt IUUK 68/05, Wokanda 2006/4/26).

Należy również zaznaczyć, iż o charakterze prawnym łączącego strony stosunku zatrudnienia nie decyduje nadana mu przez strony nazwa, lecz jego treść.

W przywołanym w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji orzeczeniu Sąd Najwyższy wskazał, iż bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy jest każde zatrudnienie, w którym pracownik zobowiązuje się do wykonania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i w czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem, w przypadku, jeżeli w treści stosunku prawnego łączącego strony przeważają cechy charakterystyczne dla stosunku pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26.03.2008 r. I UK 282/07). W wyroku tym Sąd Najwyższy podkreślił, że przy analizie omawianej tu kwestii jurydycznej ocenie podlega nie tylko treść umowy, ale przede wszystkim sposób jej wykonywania.

W innych orzeczeniach Sąd Najwyższy wskazywał, iż o rodzaju zawartej umowy rozstrzyga przede wszystkim zgodna wola stron, gdyż art. 22 § 1¹ Kodeksu pracy nie stwarza prawnego domniemania zawarcia umowy o pracę. Zakwalifikowanie umowy o świadczenie usług jako umowy o pracę wymaga uwzględnienia reguł wykładni oświadczeń woli (art. 65 k.c. w związku z art. 300 k.p.), zwłaszcza wówczas, gdy nie występują zachowania stron sprzeczne z postanowieniami zawartej umowy cywilnoprawnej. Wola stron co do charakteru łączącego je stosunku prawnego może być także odzwierciedlona w nazwie umowy, zwłaszcza wobec wykazywania wspólnych cech dla umowy o pracę i umowy prawa cywilnego (wyrok Sądu Najwyższego z 18.06.1989 r. I PKN 191/98 - OSNAPiUS z 1999 r. Nr 14, poz. 449; wyrok Sądu Najwyższego z 15.09.1999 r. I PKN 307/99 – OSNAPiUS z 2001 roku, Nr 7, poz. 214).

Dodatkowo wspomnieć w tym miejscu należy, iż wobec różnych cech charakterystycznych wykonywania zatrudnienia na podstawie umowy o pracę i umów cywilnoprawnych, dla oceny rodzaju stosunku prawnego decydujące jest ustalenie, które z tych cech mają charakter przeważający (por. wyrok Sądu Najwyższego z 14.09.1998 r. I PKN 334/98 – OSNAPiUS z 1999 r. Nr 20, poz. 646).

Przenosząc powyższe rozważania teoretyczne na grunt przedmiotowej sprawy stwierdzić należało, iż odnośnie/w w zainteresowanych: M. Z. (2), K. S. (1), P. Z., M. Z. (1) oraz J. K. (poprzednio S.) brak było podstaw prawnych do objęcia ich obowiązkiem ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia wykonywanego w oparciu o umowę o pracę i tym samym uznania, iż łączące w/w zainteresowanych z odwołującą się Spółką umowy miały charakter umów o pracę.

Niezależnie od kwestii czy umowy zawarte przez Spółkę (...) z tymi osobami należałoby kwalifikować zgodnie z ich nazwą jako umowy o dzieło czy też jako inny rodzaj umowy czysto cywilnoprawnej (- przykładowo umowa zlecenia) brak było podstaw do przypisania im cech typologicznych umów o pracę.

Jak wynika z zeznań złożonych przez zainteresowanych K. S. (1) oraz M. Z. (2) w okresach objętych zaskarżoną decyzją wolą tych osób nie było wykonywanie zatrudnienia w ramach umowy o pracę.

Mimo faktu, iż zainteresowani pracowali na terenie Spółki, świadczone przez nich czynności nie miały jednak charakteru pracy podporządkowanej pracodawcy, wykonywanej pod jego ścisłym kierownictwem.

Wskazać należy, iż prace wykonywane były o przeróżnych porach dnia i nocy, zarówno od poniedziałku do piątku jak i w weekendy, co oznacza, że ich czas pracy nie został ściśle określony przez pracodawcę. Zainteresowani wprawdzie podpisywali listę wejść, jest to jednak podyktowane procedurą obowiązującą na terenie zakładu, gdzie każda osoba wchodząca na teren Spółki musiała podpisać listę wejść. Brak było również podporządkowania pracowników regulaminowi pracy oraz poleceniom pracodawcy, bowiem zainteresowani przebieg wykonywanych prac w poszczególnych dniach uzgadniali jedynie z koordynatorem.

Należy podkreślić, iż oznaczone w umowach o dzieło okresy ich trwania wskazują, iż były one zawierane w zależności od zapotrzebowania odwołującego, co oznacza, iż świadczona przez zainteresowanych praca nie miała charakteru trwałego i ciągłego, zainteresowani nie przychodzili codziennie do pracy i pracowali nieraz po kilka godzin a czasami kilkanaście godzin. Zainteresowani zeznali, iż przychodzili do pracy w terminach ustalonych z koordynatorem lub brygadzystą powodowej Spółki.

Powołując się na doktrynę i orzecznictwo należy wskazać, że w prawnym stosunku pracy następuje włączenie pracownika do działalności pracodawcy i podporządkowanie go regulaminowi pracy oraz poleceniom kierownictwa co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy. Pracownik zobowiązuje się przy tym nie do wykonywania jakiegokolwiek konkretnego zadania, lecz do stałego wypełniania określonego rodzaju pracy związanej z określonym stanowiskiem, zawodem lub kwalifikacjami. Tymczasem w przedmiotowych sprawach zainteresowani byli zatrudniani do wykonania konkretnego zadania (naklejanie nalepek, pakowanie kartonów, wkręcaniem głośników, gratowaniem detali).

Pracownik zobowiązany jest do przestrzegania ustalonej dla danej dziedziny pracy normy pracy w obowiązującej normie wydajności lub w obu tych miernikach równocześnie, co nie występuje w stosunkach cywilnych (wyr. SN z 27.2.1979 r., II URN 19/79, NP 1981, Nr 6, s. 82). O umowie o pracę decydują powyższe czynniki, a nie rodzaj wykonywanej pracy. Umowa o dzieło różni się od umowy o pracę przede wszystkim brakiem podporządkowania zamawiającemu oraz obowiązkiem osiągnięcia określonego rezultatu. Stąd wynika możliwość posługiwania się przy wykonywaniu dzieła podwykonawcami i ponoszenia przez wykonawcę w pełni ryzyka jego wykonania. Umowa o dzieło wymaga, aby świadczenie było uwieńczony konkretnym i obiektywnie sprawdzalnym rezultatem, posiadającym cechę samoistnej wartości, dla której strony zawarły umowę. Przyjmujący zamówienie działa na własny rachunek i odpowiedzialność, a rezultat musi być z góry określony i w wyniku ukończenia dzieła niezależny od wykonawcy. W przypadku wady dzieła lub braku dotrzymania terminu zamawiającemu przysługuje prawo odstąpienia od umowy,

czego ryzyko ponosi wykonawca. Dzieło może mieć charakter materialny i niematerialny. W przedmiotowych sprawach zainteresowani byli wynagradzani na podstawie osiągnięcia określonego rezultatu - ilości wykonanych elementów. W przypadku niewykonania uzgodnionej ilości elementów zainteresowany otrzymywał wynagrodzenie za pracę faktycznie wykonaną. Zainteresowani nie przychodzili do pracy w spółce, jeżeli czynności objęte umową zostały przez nich wykonane wcześniej.

Zasada podporządkowania jest jedną z podstawowych cech odróżniających stosunek pracy od stosunków opartych na innych umowach o świadczenie usług. Obowiązek osobistego wykonywania pracy należy też do jednej z podstawowych cech stosunku pracy, chociaż znów nie jest to cecha wyłączna i decydująca. Cechą charakterystyczną dla stosunku opartego na umowie o pracę jest też to, że ryzyko przedsięwzięcia ciąży na podmiocie zatrudniającym. W konsekwencji skutki niemożności wykonywania pracy z przyczyn dotyczących podmiotu zatrudniającego nie pozbawiają pracownika roszczeń zarobkowych. Przy stosunku pracy opartym na umowie o pracę obowiązuje bezwzględna zasada odpłatności. W najogólniejszym znaczeniu umowa o pracę wyróżnia się spośród umów o świadczenie usług tym, że przy stosunku opartym na umowie o pracę więź między pracownikiem a pracodawcą jest znacznie ściślejsza, znacznie szerszy jest zakres wzajemnych praw i obowiązków, bardziej absorbujących pracownika, a z drugiej strony podmiot zatrudniający ma znacznie szersze obowiązki i to nie tylko uiszczenia wynagrodzenia za faktycznie wykonaną pracę, ale również np. spełnienia świadczeń niezajdujących równoważnika w faktycznie przez pracownika wykonanej pracy (w razie choroby, koniecznej opieki nad chorym członkiem rodziny, powołaniem do służby wojskowej itp.). Trzeba tu jednak zauważyć, że nawet określenie godzinowej stawki wynagrodzenia nie przesądza o tym, że strony łączyła umowa o pracę (tak też w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2000 r., sygn. I PKN 133/00). Wykładnia SN wskazuje, że gdy umowa wykazuje wspólne cechy dla umowy o pracę i umowy prawa cywilnego z jednakowym ich nasileniem - o jej typie (rodzaju) decyduje zgodny zamiar stron i cel umowy, który może być wyrażony także w nazwie umowy, a przy kwalifikacji prawnej umowy należy uwzględniać okoliczności istniejące w chwili jej zawierania (wyr. SN z 18.6.1998 r., I PKN 191/98, OSNAPiUS 1999, Nr 14, poz. 449; podobnie SN w wyr. z 2.9.1998 r., I PKN 293/98, OSNAPiUS 1999, Nr 18, poz. 582).

Wszyscy zainteresowani wiedzieli, że łączące ich ze Spółką umowy nie były umowami o pracę, godzili się na to i taki był zamiar stron. Przemawia za tym wyraźnie treść podpisanych przez nich umów, w których stwierdzono, że w sprawach nieunormowanych ich postanowieniami zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie potwierdzał, aby - tak jak twierdził organ rentowy - zawarte z zainteresowanymi osobami przez Spółkę (...) umowy miały cechy typologiczne umów o pracę. Organ rentowy nie zaoferował w toku procesu żadnych dowodów na tę okoliczność, a dowody przeprowadzone w sprawie z inicjatywy odwołującej się Spółki (...) okoliczności tej nie potwierdziły.

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie I wyroku na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. poprzez ustalenie, iż w/w zainteresowani nie podlegali ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach.

SSO Janusz Madej